కార్మికుల కార్యక్రమం

ఇంట్లోంచి బయటకొచ్చి, తలుపు దగ్గరికి లాగి, లోపల గడియ వేసుకోమని ఓ కేక పెట్టి, రెండడుగులు వేసి, తన చీరవైపు చూసుకుంది విమల. గంజిపెట్టి ఇస్త్రీ చేసిన చీర అందంగా అమరి ఉంది. పలకలు పరచినట్లు కుచ్చిళ్ళు బిగుతుగా, సొంపుగా, ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి. ఎప్పుడూ అదేవిధంగా నీట్‌గా బట్టలు వేసుకుని వెళ్ళడం అలవాటున్నప్పటికీ ఆ రోజు ఆ సన్నటి జరీ అంచుకోరా రంగు వెంకటగిరి చీర చూసుకుని మరీ మురిసిపోతోంది విమల.

ఇస్త్రీ చేయించడానికి రాజీ మూడుసార్లు తిరిగింది. అర్భకంగా సన్నని కాళ్ళూ చేతులూ ఊపుకుంటూ మాట నోట్లోంచి రాగానే పరుగెట్టే రాజీని చూస్తే విమలకి జాలిగానే ఉంటుంది. అయినా మరి పని ఉన్నప్పుడు పరుగెట్టకపోతే ఎలా?

విమలకి సంతోషంగా, గర్వంగా ఉంది. విచిత్రమైన ఆ మానసిక స్థితిని ఆమె కారణాలు చూపుతూ వివరించి చెప్పలేదు. గొప్ప చీరలు కట్టుకోవడం, వాటిని అందంగా అమరినట్లు ప్రదర్శించడం ఆమెకి కొత్తేమీ కాదు. కొత్త మాయని చీరలు ఆమెకి కనీసం ఏభైకి పైనే ఉంటాయి.

చకచక విమల నడుస్తుంటే సముద్ర మధ్యలోంచి సర్రున లేచి, తళుక్కుమనే షార్కు తోకలాగా చీర కుచ్చెళ్ళు కదులుతున్నాయి. గేటు తీసుకుని లోపలికెళ్తూ పద్మిని ఈపాటికి రెడీగా ఉంటుందేమో అనుకుని కాలింగ్ బెల్ మోగించబోయి ఓరవాకిలిగా వేసుకున్న తలుపు తోసుకుని లోపలకడుగు పెట్టింది విమల.

అక్కడే సోఫాలో కూర్చున్న పద్మిని లేచి "రా రా నువ్వు వచ్చేస్తావనుకుంటూనే ఉన్నాను" అంటూ ఆప్యాయంగా చెయ్యి పట్టుకుంది. ఆ డ్రాయింగ్ రూంలోనే ఒక పక్కగా నేల మీద ఒక ఆడమనిషి కూర్చునుంది. ఆమె పక్కన సుమారు ఎనిమిదేళ్ళ పిల్ల మడకాళ్ళేసుకుని కూర్చుంది. చేతులు నలుపుకుంటూ దిక్కులు చూస్తోంది. వాళ్ళని చూడగానే తెలుస్తుంది పట్టణ వాసపు పోకడలు బొత్తిగా ఎరుగని పచ్చి పల్లెటూరు మనుషులని–

"ఒక్క పది నిముషాలే పదే నిముషాలు వచ్చేస్తాను" అంటూ విమలని లోపలికి తీసుకెళ్ళి డైనింగ్ టేబుల్ దగ్గర కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి గన ముందు గదిలోకెళ్ళిపోయింది పద్మిని.

ముందు గదిలోంచి మాటలు బాగానే వినబడుతున్నాయి.

"ఊ... చెప్పు, జల్దీ – నాకు చాలా పనుంది" అంది పద్మిని.

"నువ్వట్లనేస్తే నేనేం చెప్పను. పిల్ల చిన్నదైనా పని పక్క సేస్తుంది" అంది, ఆడమనిషి – ఆ గొంతునిండా నమ్రత.

"నాకదేం చెప్పకు, పదేళ్ళయినా లేని పిల్ల ఎంత, పనిచేస్తుందో నాకు తెలీదా" పద్మిని గొంతు జోరుగా ఉంది.

"వచ్చే మాసంలో పదేళ్ళు నిండుతాయి"–

"ఏమో, సన్నగా ఉంది, ఆ ఒక్క పిల్లతో నాకేం కుదరదు. మరో పని మనిషి లేకుండా జరగదు కదా"

విమలకప్పుడు విషయం అర్థమైంది – కానీ పద్మిని ఇంట్లో అప్పటికే ఒక పన్నెండేళ్ళ పిల్ల పనిచేస్తోంది. ఆ ఇంట్లో పోచమ్మనే ఆ పిల్ల సమస్త పనులూ నిర్వహించగలదు.

అమ్మగారి కంటే ముందే నిద్రలేస్తుంది. బయట తుడిచి నీళ్ళు, జల్లి ముగ్గు వేస్తుంది. అంట్ల గిన్నెలు బయటేసుకుని, శుభ్రంగా తోమి కడిగి తెల్లని గుడ్డతో తుడిచి ఉదయపు ఎండలో బోర్లిస్తుంది. అమ్మగారు, అయ్యగారు పడుకున్న గది తప్ప, అన్ని గదులు చీపురుతో తుడిచి తడిగుడ్డ వేస్తుంది. అరిన వంట సామాను ఇంట్లో అమరికగా సర్దుతుంది. గ్యాస్ స్టవ్ వెలిగించి టీ పెట్టడానికి నీళ్లు వేస్తుంది. అప్పటికీ అమ్మగారు లేవకపోతే చక్కగా టీ తయారుచేసి ఫ్లాస్కులో పోసి అమ్మగారి మెప్పు పొందుతుంది. దోసెల పిండిగానీ, ఇడ్లీల పిండిగానీ మెత్తగా రుబ్బుతుంది (పద్మినికి ఈ మిక్సీలలో వేసిన పిణ్ళంటే గిట్టదు)

ఇన్ని పనులు చేశాక పోచమ్మకి ఆకలిగా ఉంటుంది. అయినా ఉత్సాహంగానే ఉంటుంది. పద్మిని రాత్రి మిగిలిన అన్నం పెట్టినా, అప్పుడే చేసిన టిఫిను పెట్టినా, పోచమ్మ తినగలిగినంతా కొసరి కొసరి పెడుతుంది. మరి పోచమ్మ చేయగలిగినంత పనీ చెయ్యాలి కదా అంటుంది పద్మిని.

ఆ ఇంటికొచ్చి ఒక్కపూట ఉన్నవాళ్ళెవరైనా, పోచమ్మ ఆ యింట్లో పనిచేస్తున్న తీరు చూసి ఆనందపడడం కంటే ఈర్ష్యే పడతారు. లోలోపల అలాంటి ఓ పని పిల్ల మనకీ ఉంటే ఎంత బాగుండును అని తప్పక ఆశపడతారు.

విమల ఎన్నోసార్లు అనుకుంది. రాజీ కూడా పని బాగానే చేసినా పోచమ్మతో పోలిస్తే తక్కువే – అని.

రాజీకీ టీ.వి.లు సినిమాలు, పాటలు, డ్యాన్సులు కావాలి. కానీ పోచమ్మ కలాంటివేమీ అంతగా పట్టవు. ఆమెకి తెలిసిందల్లా పనిచెయ్యడం ఒక్కటే. తిన్న ప్రతి మెతుకు నిముషంగా మార్చి పనిగా ఫలితాన్నిస్తుందామె. మరి అలాంటి వజ్రపు తునకలాంటి పోచమ్మ ఉండగా మళ్ళీ ఈ పిల్లెందుకూ అని ఆలోచిస్తుండగా ఆ పిల్ల చేతిలో ఒక మెత్తటి పాతగుడ్డ పట్టుకుని వచ్చి, అక్కడున్న ప్రతి వస్తువూ నెమ్మదిగా, జాగ్రత్తగా తుడవడం మొదలుపెట్టింది.

"హమ్మయ్య – అయింది" అంటూ వచ్చింది పద్మిని.

"అవును పద్మీ, ఈ పిల్లా?"

"ఉష్ చెప్తాలే – వాళ్ళని వెళ్ళనీ" అంటూ వీధి గేటు వైపు రెండు మూడుసార్లు తొంగిచూసి "ఆ.. .ఏం లేదు. ఆ పిల్లనెక్కడైనా పెడదామని వాళ్ళమ్మ ఆశ' –

"నీకూ..."

"అవసరం ఉందని కాదు. పని పిల్లలు దొరకడం ఎంత కష్టంగా ఉందో తెలుసా. మా అన్నయ్యా, వదినా ఓ పిల్ల దొరికితే బాగుండుననుకుంటున్నారు. – అయినా ఉంటుంది. మా వాళ్ళలో ఎవరో ఒకరికి–"

"ఎంత?"

"నెలకి యాభై రూపాయలు. ఇక్కడే ఉండిపోతుంది. అన్నీ మనమే. ఏడాదికి రెండు జతల బట్టలు. అవికాక మనింట్లో పిల్లల బట్టలుంటాయి కదా–"

"ఎప్పుడొస్తుంది"

"రేపు తీసుకొచ్చి దింపి, ఎడ్వాన్సు కావాలట తీసుకెళ్తానంది" అని గొంతు తగ్గించి "ఇదీ – ఈ పోచమ్మలేదూ, దానికి పన్నెండు నిండాయి. రేపో మాపో ...

వాళ్ళమ్మ పెళ్ళీ, గిళ్ళీ అందనుకో- మనకే ఉంటుంది" అంది కళ్లు అటూ ఇటూ తిప్పుతూ పద్మిని.

ఏమైనా ఇంటి వ్యవహారాల్లో పద్మిని చాలా తెలివైంది అనుకుంది విమల. విచిత్రమైన అసూయ మనసంతా వ్యాపించింది. పద్మిని పిల్లచేత పనిచేయించినట్లు ఎవ్వరూ చేయించలేరు. క్షణం ఆ పిల్లని నిలబడనీయకుండా పనులు పురమాయిస్తుంది.

"ఏంటే పోచీ నిలబడ్డావ్ మొక్కల్లో ఆకులేరేయ్..."

"కూచున్నావేంటీ ఆరిన బట్టలు తీసుకొచ్చేయ్"

"ఆ... ఏంటే ఆ దిక్కులు చూడ్డం? అయ్యగారి బట్టలు ఇస్త్రీ చేసెయ్"

"పాప సాక్స్ ఉతికి ఆరేయ్"

"బాబు తెల్ల బూట్ల పాలిష్ చేసెయ్..."

ఇలా సాగుతుంది ధోరణి. మరీ నియంతలా పనిచేయిస్తుంది పద్మిని అనుకుంది విమల.

"ఏం? నీకు రాజీ ఉందిగా' అంది పద్మిని.

విమల ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుని "ఆ... ఏదో ఉందిలే, ఎంతైనా మీ పోచమ్మలా కాదు" అంది.

పద్మిని నవ్వింది పైకి –

"నీకెన్నిసార్లు చెప్పాను. ఈ గిన్నె మసి చూడు బాగా రుద్దు"

"ఛీ, ఛీ అంతా జిడ్డు – బాగా తోమి తీసుకురా"

"నువ్వా టి.వి. కేసి చూశావంటే వీపు చీరేస్తాను"

"ఏయ్ – రాజీ ఆ కూనిరాగాలాపి, నోరుమూసుకుని పని చెయ్యి"

"ఈ చీర ఇస్త్రీ సరిగ్గా చెయ్యలేదు. అంచు చూడు ఎలా ముడతలుగా ఉందో, నువ్వు వీరాస్వామి దగ్గరకెళ్ళి చేయించుకురా, నీ వల్ల కాదులే మనకు బయట ఆముదం వదిలితే గానీ పని జరగదు".

"మనిషిని పెట్టుకుని పోషించినా చేయించుకోవడం తెలియద్దూ- నాకస్సలా నేర్పలేదు."

"నాకసలు పని చేయించుకోవడం రాదండీ"-

ఇలా సాగుతుంది విమల తాండవం. ఇంట్లో పనిచేయడానికి కుదిరితే మాత్రం మరీ అంత స్వేచ్ఛ లేకపోతే ఎలా పాపం? పనివాళ్ళయితే మాత్రం? పని బాగా చేయించుకోవాలి. వాళ్ళని బాగా చూడాలి" అనుకుంది. పద్మిని విమల గురించి –

పద్మిని అందంగా ముస్తాబై బయటపడింది. ఇద్దరూ చూడముచ్చటగానే ఉన్నారు.

"నీ చీర చాలా బాగుంది పద్మి" అంది విమల పద్మిని చీరవైపు చూస్తూ

"ఏమైనా ఈ వేళ మాత్రం నీ చీరకే నూటికి నూరు మార్కులు" అంది పద్మిని.

విమల కించిత్ గర్వంతో కులుకుతూ నవ్వి, మరోసారి తన ఎడం చేత్తో సున్నితంగా కుచ్చిళ్ళు సర్దుకుని, కుడి చేత్తో పమిట సవరించుకుంది.

ఇద్దరూ నడుస్తున్నారు. వాళ్ళు వెళ్ళబోయే విక్టోరియా ఇల్లు మూడు వీధులవతలే- అందువల్ల వాళ్ళు నడిస్తేనే అందంగా ఉంటుంది వారి అందమైన చీరలకి - నడుస్తున్నారు.

చీరలు, నగలు, ధరలు, షేర్లు, మోసాలు, దగాలు, సినిమాలు, ఫ్యాసన్లు, రాజకీయాలు, సమారాధనలు, విప్లవాలు, విష్ణు సహస్రనామాలు, మతకలహాలు - మామూలు మనుషులు, అన్యాయాలు, అమాయకత్వాలు - ఇలా ఏవీ వదలకుండా, దేన్నీ సీరియస్‌గా పట్టించుకోకుండా వారిద్దరూ హాయిగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ అరగంటలో విక్టోరియా ఇంటికి చేరారు.

నిజంగా విక్టోరియా రెడీగా ఉందగానీ ముఖం ఎందుకో కాస్త చిటపటలా ఉంది. అయితే వీళ్ళిద్దర్నీ చూడగానే చిరాకు మాయమై చిరునవ్వు మొలిచింది ముఖంలో.

"రేడీయేనా" అంది విమల.

"ఓ ... ఒక్క పదినిముషాలు. రాణీ... ఫ్లాస్కులో కాఫీ కప్పుల్లో పోసి తీసుకురా" అంటూ కేకవేసి అందంగా కత్తిరించుకున్న జుట్టు బ్రష్ చేసుకోవడం మొదలు పెట్టింది.

"పొద్దుట నుండి ఒకటే చిరాకు - దీని తల్లి వచ్చి అంటుంది. ఏంటమ్మా మా పిల్లకి. ఎప్పుడూ చద్దన్నమే పెడ్తున్నారంట" అని-

"ఒళ్లు మండింది. నాలుగు దులిపి పంపాను" అని ముగించింది.

విక్టోరియా జుత్తుకి చక్కని పిన్ను పెట్టింది. కాస్త అందంగా ఉండే ఆమె శ్రద్ధగా రూపురేఖలు దిద్దుకుని మరింత ఆకర్షణీయంగా కనిపించేందుకు ప్రయత్నిస్తుంది.

ముగ్గురూ బయటకొస్తుంటే చిత్రంగా కళ్ళు చికిలించి నవ్వుతూ, "నా సౌభాగ్యం, నా జీవనాధారం చార్లెస్ (ఆమె భర్త) అనుకుంటున్నారేమో, కాదు, కానే కాదు నా జీవన సౌభాగ్యం ఈ రాణీయే. ఎవరూ?.. మనకిప్పుడు వేడి వేడి కాఫీ యిచ్చిందే, అదే, అదే నా జీవన సర్వస్వం.

"ఇందాక వాళ్ళమ్మని దులిపానని కోశానా! అబ్బే, మీ అమ్మాయికి రోజూ వేడి వేడి అన్నమే పెడతాను తల్లీ అని వేడుకున్నాను" అంది అత్యంత నాటకీయంగా, ఆమె మాటల తీరుకు, ఆమె మిత్రురాళ్ళు ఇద్దరూ పడీ పడీ నవ్వారు. ఆమె కూడా వాళ్ళతో శ్రుతి కలిపింది.

"మరి అంతేగా - రాణి వచ్చి బెడ్ కాఫీ ఇస్తేనేగానీ నేను లేవనే లేను" అంది గారంగా గునుస్తూ.

ముగ్గురూ మంచి కబుర్లలో పడ్డారు.

"ఇంతకీ మనం కేబుల్ టీ.వి.లో దేని గురించి మాట్లాడాలి" అంది విమల.

"ఆ....ఏదైతేనేం? మనం దేని గురించైనా ఆ మాత్రం మాట్లాడగలంలే" అంది పద్మిని ధీమాగా.

"అరె! నిన్నరాత్రి తెచ్చి యిచ్చాడు కుర్రాడు కాగితం. నేను చూడనే లేదు అంటూ విక్టోరియా బ్యాగ్‌లోంచి పేపరు తీసింది. గట్టిగా పైకే చదివింది. "ఛైల్డ్ లేబర్" అనే విషయం. అంటే - బాల కార్మికుల గురించి....

(ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్రవారపత్రిక 11.10.1996)